

Seminar for

Open Access to Science Information: **Policies for the development of OA in Southern Europe**

Granada, Spain

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΑΛΑΜΠΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

- Συστάσεις για πολιτικές για την ανάπτυξη της Ανοικτής Πρόσβασης στη Νότια Ευρώπη
- Σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη της Ανοικτής Πρόσβασης στη Νότια Ευρώπη

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΑΛΑΜΠΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Γρανάδα, 13-14 Μαΐου 2010

Εκπρόσωποι οργανισμών που εμπλέκονται δυναμικά στο πεδίο της Ανοικτής Πρόσβασης στη γνώση (εκδότες, βιβλιοθηκονόμοι, επιστήμονες πληροφόρησης, εκπρόσωποι χρηματοδοτικών οργανισμών, πρυτάνεις πανεπιστημίων, συγγραφείς) από τις χώρες της Νότιας Ευρώπης (Ισπανία, Πορτογαλία, Γαλλία, Ιταλία, Ελλάδα και Τουρκία), στο πλαίσιο του Σεμιναρίου που πραγματοποιήθηκε στη Γρανάδα στις 13-14 Μαΐου 2010, διακηρύσσουμε ότι:

- Αναγνωρίζουμε τις μεγάλες δυνατότητες που παρέχει η Ανοικτή Πρόσβαση για αύξηση της προσβασιμότητας και της αναγνωρισιμότητας της επιστημονικής παραγωγής των χωρών της Νότιας Ευρώπης, όπου ομιλούνται γλώσσες εκτός της αγγλικής.
- Αντιλαμβανόμαστε ότι η επίτευξη της Ανοικτής Πρόσβασης συνδέεται στενά με τη σταδιακή εξέλιξη προς μία νέα μορφή επικοινωνίας των επιστημόνων.
- Θεωρούμε ότι υπάρχουν δυσκολίες στην ανάπτυξη της Ανοικτής Πρόσβασης σε μια περίοδο μετάβασης από τον έντυπο στον ψηφιακό κόσμο.

Συστήνουμε:

- 1. Εφαρμογή πολιτικών που θα ενισχύσουν την Ανοικτή Πρόσβαση στην επιστημονική πληροφορία**
- 2. Ενίσχυση των πρωτοβουλιών προώθησης της Ανοικτής Πρόσβασης στους ερευνητές, φορείς χάραξης πολιτικής κ.λπ.**
- 3. Ανάπτυξη βιώσιμων εναλλακτικών επιχειρησιακών εκδοτικών μοντέλων**
- 4. Διασφάλιση της ποιότητας των εκδόσεων Ανοικτής Πρόσβασης**
- 5. Ενίσχυση της ανάπτυξης των αποθετηρίων.**

Δεσμευόμαστε:

- να διερευνήσουμε νέες μορφές για τον συντονισμό και τη δικτύωση των ενδιαφερόμενων οργανισμών για την Ανοικτή Πρόσβαση στην Ευρώπη
- να καταβάλουμε συστηματική προσπάθεια για την εφαρμογή του συνημμένου σχεδίου δράσης για την ανάπτυξη της Ανοικτής Πρόσβασης στις χώρες τις Νότιας Ευρώπης.

1. Εφαρμογή πολιτικών που θα ενισχύσουν την Ανοικτή Πρόσβαση στην επιστημονική πληροφορία

Συστήνουμε:

- Θεσμικές πολιτικές και μέτρα από ερευνητικούς και ακαδημαϊκούς οργανισμούς:
 - Υποχρεωτική κατάθεση σε αποθετήρια Ανοικτής Πρόσβασης
 - Υποβοήθηση δημοσιεύσεων σε περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης και διευκόλυνση της μετάβασης σε περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης
 - Θέσπιση βραβείων και κινήτρων για την προώθηση των πολιτικών Ανοικτής Πρόσβασης
 - Αξιοποίηση του περιεχομένου των αποθετηρίων στις διαδικασίες αξιολόγησης και αποτίμησης έρευνας.
- Θεσμικές πολιτικές και μέτρα από τους χρηματοδότες της έρευνας:
 - Υποχρεωτική κατάθεση σε αποθετήρια Ανοικτής Πρόσβασης
 - Αποζημίωση συγγραφέων για έξοδα δημοσίευσης, εάν κρίνεται απαραίτητο.
- Εθνικές κυβερνητικές πολιτικές:
 - Ανάληψη και ανάπτυξη πρωτοβουλιών, έργων και υποδομών για την Ανοικτή Πρόσβαση, οι οποίες ενισχύουν τον συντονισμό και τη συνεργασία.
- Σύνδεσμος Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών των Χωρών της Νότιας Ευρώπης (SELL) και κοινοπραξίες βιβλιοθηκών:
 - Διαπραγμάτευση, διαμεσολάβηση και υποστήριξη νέων δικαιωμάτων για τη διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων, ώστε να ενθαρρύνεται η Ανοικτή Πρόσβαση.

2. Ενίσχυση των πρωτοβουλιών προώθησης της Ανοικτής Πρόσβασης

Γνωρίζοντας ότι η Ανοικτή Πρόσβαση δεν είναι ζήτημα που απασχολεί μόνο τους επιστήμονες πληροφόρησης, συστήνουμε, εκτός από τα παραδοσιακά μέτρα που είναι ήδη επιτυχημένα:

- Την τεκμηριωμένη προβολή του οφέλους της Ανοικτής Πρόσβασης στους ερευνητές, με έμφαση, μεταξύ άλλων, στην αναγνωρισιμότητα της εργασίας τους, την τεχνολογία και την χρηστικότητα.
- Την ευαισθητοποίηση συγκεκριμένων ομάδων (stakeholders), με τη διαμόρφωση ενός σήματος (brand) που να προωθεί την Ανοικτή Πρόσβαση ως τον βασικό δρόμο για τη βιώσιμη επιστήμη στο μέλλον, ώστε να προσελκυστούν ομάδες πέρα των επιστημόνων πληροφόρησης.

3. Ανάπτυξη βιώσιμων εναλλακτικών επιχειρησιακών εκδοτικών μοντέλων

Συστήνουμε:

- Την εκπόνηση μελέτης σχετικά με τα υπάρχοντα επιχειρησιακά μοντέλα για την καταγραφή πρακτικών και οικονομιών στον τομέα των επιστημονικών δημοσιεύσεων, που θα αξιοποιηθούν σε μελλοντικά σχέδια και δράσεις.

4. Διασφάλιση της ποιότητας των εκδόσεων Ανοικτής Πρόσβασης

Συστήνουμε:

- Περιοδικά
 - Τη διασφάλιση της ποιότητας του περιεχομένου των περιοδικών Ανοικτής Πρόσβασης, εφαρμόζοντας διαδικασίες αξιολόγησης ("peer-review" όπως και σε άλλα επιστημονικά περιοδικά) και εγγύηση της ποιότητας της εκδοτικής διαδικασίας, υιοθετώντας διεθνείς οδηγίες και πρότυπα (λαμβάνοντας υπόψη διάφορους επιστημονικούς τομείς).
 - Την κατάργηση των πολιτικών εμπάργκο στα περιοδικά.
- Αποθετήρια
 - Την προώθηση της πιστοποίησης των αποθετηρίων.

- Την προώθηση της διαμόρφωσης σαφών πολιτικών (πνευματικά δικαιώματα, διατήρηση, ροές εργασίας, ρόλοι στα αποθετήρια).
- Τη βελτίωση της διαλειτουργικότητας.

5. Ενίσχυση της ανάπτυξης των αποθετηρίων

Συστήνουμε:

- Την προώθηση στρατηγικών για μακροχρόνια διατήρηση, και την από κοινού υιοθέτηση πολιτικών και προγραμμάτων.
- Την υιοθέτηση οδηγιών για πρότυπα διαλειτουργικότητας μεταξύ αποθετηρίων και άλλων συστημάτων διαχείρισης της έρευνας. Οι οδηγίες αυτές θα πρέπει να καλύπτουν θέματα όπως: ανταλλαγή δεδομένων και αντικείμενων, προηγμένη αναζήτηση, συμβατότητα με άλλα συστήματα ηλεκτρονικής επιστήμης και ταυτοποίηση συγγραφέων/δημιουργών και αρχείων.
- Τη μετάβαση σε φιλικά προς τον χρήστη αποθετήρια, με νέες υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας, όπως η αυτόματη εισαγωγή και διάχυση περιεχομένου, η βιβλιομετρική ανάλυση και η παραγωγή στατιστικών στοιχείων.

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΕΥΡΩΠΗ

Δεσμευόμαστε να θέσουμε σε εφαρμογή το ακόλουθο σχέδιο δράσης:

- **Διάχυση**

- Διάδοση της "Διακήρυξης της Αλάμπρα"
- Έκδοση των εθνικών εκθέσεων σε ένα ενιαίο έγγραφο, συνοδευόμενο από συστάσεις
- Μετάφραση της "Διακήρυξης της Αλάμπρα" και του υλικού του συνεδρίου.

- **Ομάδες εργασίας και εθνικά σχέδια δράσης**

- Σύσταση εθνικών ομάδων εργασίας για την Ανοικτή Πρόσβαση (με βάση τους εκπροσώπους των χωρών στο συνέδριο και συμπεριλαμβάνοντας εκπροσώπους όλων των ενδιαφερομένων οργανισμών)
- Συντονισμός των εθνικών ομάδων εργασίας, σε διεθνές επίπεδο και σύμφωνα με δράσεις σχετικών ευρωπαϊκών έργων
- Σύσταση εθνικών σχεδίων και χρονοδιαγραμμάτων για τα επόμενα τρία χρόνια.

- **Ειδικές δράσεις**

- Εντοπισμός επιστημονικών περιοδικών σε εθνικό επίπεδο και υποβοήθησή τους στις σχετικές διαδικασίες (συμπερίληψη στο DOAJ, χρηματοδότηση και παρακολούθηση της πορείας τους σε εθνικό επίπεδο)
- Διαμόρφωση δικτυακού τόπου που θα φιλοξενεί αρχεία και αποτελέσματα των εργασιών μας (κανονισμοί ιδρυμάτων, συστάσεις, καλές πρακτικές, πρωτοβουλίες)
- Παρακολούθηση καλών πρακτικών σε αποθετήρια
- Δραστηριοποίηση για τη λήψη δεσμευτικών μέτρων από τις εθνικές αρχές.